

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Strategienota Nederland: voedingsbodem voor versterkte samenwerking

De meeste Nederlanders en Vlamingen weten niet dat er tussen Nederland en Vlaanderen vele vormen van samenwerking bestaan. Niet alleen op het terrein van politiek en bestuur, maar ook op het vlak van cultuur en economie. De in oktober 2005 gepubliceerde Strategienota Nederland van de Vlaamse Regering, onder supervisie van haar minister voor Buitenlands Beleid Geert Bourgeois, heeft tot doel een aanzienlijke versterking van de betrekkingen tussen beide landen en bevat een scherpzinnige analyse van de relaties tussen Vlaanderen en Nederland.

---

door *Leo Klinkers*

Bestuurskundige.

DE NOTA IS OPGEZET VANUIT EEN DRIETAL basiskenmerken van de Vlaams-Nederlandse relaties. Ten eerste bespreekt men de verwevenheid en complementariteit op ruimtelijk, taalkundig, cultureel en economisch gebied. Daarna volgt een exposé over concurrentie, waar het gaat om het aantrekken van buitenlandse investeringen en toeristen, concurrentie tussen de havens en tussen Vlaamse en Nederlandse ondernemingen op buitenlandse markten. Ten slotte wordt het verschil in bestuurscultuur en andere gezichtshoeken op tal van terreinen belicht.

De politiek-bestuurlijke cultuur is historisch bepaald (maritiem en Angelsaksisch voor Nederland, versus Europees-continentaal en eerder Latijns voor Vlaanderen); het Belgisch-Vlaamse systeem kent ministeriële kabinetten terwijl Nederland rechtstreeks met de ambtelijke dienst werkt; politiek-economisch sluit Nederland meer aan bij het Angelsaksische

model dan Vlaanderen, waarbij Vlaanderen een groter voorbehoud maakt tegen sommige vormen van liberalisering en verzelfstandiging; stevige wrijvingen in bilaterale dossiers tussen de federale regering van België en Nederland (HS1-Zuid, IJzeren Rijn), terwijl een veel meer op samenwerking gerichte project- en procesorganisatie werd bereikt tussen Vlaanderen en Nederland waar het de Westerschelde betrof; niet-gelijklopende belangen tussen België/Vlaanderen en Nederland in EU-verband (bijvoorbeeld op het vlak van financiële perspectieven 2007-2013, de dienstenrichtlijn van Bolkestein, de richtlijn op het gebied van de havendiensten en het dossier diensten van algemeen belang, het gebruik van het Nederlands in de Europese instellingen); en verschil van opvatting in multilaterale dossiers zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de bescherming van de culturele diversiteit, een zaak die tot uiting komt in het kader van de liberaliseringonderhandelingen binnen de Algemene Overeenkomst over Handel in Diensten (GATS), waarbij Vlaanderen leunt naar het Franse beleid dat een sterke rol van de staat bepleit, terwijl Nederland de vrijemarktprincipes vooropstelt.

Een onderwerp dat in de Strategienota Nederland met de nodige nadruk op de agenda is gezet, betreft de relatie van Vlaanderen met de Benelux. In subtiele termen wordt gesteld dat de structuur van de Benelux zich niet meer goed verhoudt tot de staatkundige verhoudingen die na vier staats-hervormingen in België vanaf 1970 zijn geëvolueerd. De federalisering van de staat, met zijn overdracht van bevoegdheden aan deelstaten, zoals Vlaanderen en Wallonië, lijkt, aldus de nota, niet in overeenstemming te zijn met de invloed die deze deelstaten (gewesten) binnen de Benelux eigenlijk toekomt. Vlaanderen heeft immers geen toegang tot het hoogste politieke niveau binnen de Benelux, te weten het overleg tussen de regeringsleiders. De deelstaten worden ook niet betrokken bij de voorbereiding van gezamenlijke memoranda die de Benelux naar de Europese Commissie stuurt. Nu het Beneluxverdrag van 1960 in oktober 2010 gaat aflopen, is het voor Vlaanderen een gewichtige zaak om zich als vragende partij te mengen in de discussie over de structuur van de Benelux na 2010, tenminste als de Beneluxpartijen besluiten dat er na 2010 een vernieuwde Benelux wordt opgericht. Een verdrag dat andere doelen moet hebben dan het economische dat aan de voet van het Beneluxverdrag van 1960 lag. Immers, dat doel is door het succes van de EU inmiddels voorbijgestreefd.

Eind 2007 heeft de Vlaamse Regering de Strategienota Nederland geactualiseerd. Minister Geert Bourgeois heeft de nieuwe versie in januari 2008 gepubliceerd onder de titel *Tussentijds rapport i.v.m. de uitvoering van de Strategienota Nederland* (VR/2008/18.1/Med. 04)¹.

De geactualiseerde versie beschrijft uitvoerig welke vorderingen er zijn gemaakt sinds oktober 2005. Alle beleidsterreinen — onder meer in

het kader van de Nederlandse Taalunie — passeren de revue: onderwijs en vorming, cultuur, jeugd, sport en media, economie, wetenschap en innovatie, internationaal Vlaanderen, toerisme, de Benelux, volksgezondheid, welzijn, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, ruimtelijke ordening, woonbeleid, onroerend erfgoed, bestuurlijke zaken, informatie-uitwisseling en vele andere zaken. De ontwikkelingen sinds 2005 geven tevens aanleiding tot het opvoeren van nieuwe acties waarin de ‘moedernota’ van oktober 2005 nog niet voorzag.

Het is buiten kijf dat de komst van de Strategienota Nederland heeft gezorgd voor een opleving van de wederzijdse contacten. Meer dan in het verleden het geval was, vinden ontmoetingen plaats tussen de ambtelijke toppen van beide regeringen, maar ook tussen journalisten en wetenschappers. Dit zijn belangrijke motoren voor het versterken van het voortgaande proces van samenwerking.

Het is echter onjuist te veronderstellen dat initiatieven ter versterking van de samenwerking alleen van de kant van de overheid komen. Afgezien van het feit dat, bijvoorbeeld in de context van de Nederlandse Taalunie, veel niet-overheidsgebonden personen met elkaar verkeren, verdient een aparte vermelding de komst van het boek *Nederlandse en Vlaamse Identiteit*, het *Civis Mundi* Jaarboek 2006, onder redactie van Wim Couwenberg, emeritus hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Dit boek bevat negen artikelen van Vlaamse en Nederlandse auteurs over de culturele verbondenheid tussen Vlaanderen en Nederland, met accenten op verschillen in identiteit, culturele strevingen en politieke ambities. Het is net als de Strategienota Nederland een opmerkelijk document, omdat het, geheel los van het streven van de Vlaamse regering tot aanhalen van de wederzijdse banden, in hetzelfde tijdsgewricht een zelfde signaal geeft vanuit de hoek van wetenschappers en publicisten.

Versterking van de betrekkingen is inmiddels een vast agendapunt in de besprekingen tussen beide ministers-presidenten. Tot de zomer van 2007 betrof dat de relatie Balkenende-Leterme, sindsdien voert Jan Peter Balkenende het gesprek met Letermes opvolger, Kris Peeters.

Noot

- 1 De nota is te vinden op www.vlaamse-vertegenwoordiging.nl bij het onderdeel ‘publicaties’. De oorspronkelijke versie van oktober 2005 is nog beperkt beschikbaar bij de Vlaamse Vertegenwoordiging in Den Haag.